Sosiaali- ja terveysministeriö

TAE 2027
Sosiaali- ja terveysministeriö, PL 33
Hallintovaliokunta

HE 175/2026 vp Hallituksen esitys eduskunnalle vuoden 2027 talousarvioksi

Valiokuntakuuleminen maanantai 12.10.2026 klo 10.30
Teema: Hyvinvointialueiden talous

Susanna Grimm-Vikman
Neuvotteleva virkamies
12.10.2026

Yleistä

- Pääluokan loppusumma 14,9 mrd. euroa
- runsas 16 % valtion budjetista, hyvinvointialueet huomioiden (SOTE 26,9 mrd. euroa) toimialan osuus on noin 45,3 %
- STM:n pääluokka noin 47 milj. euroa suurempi kuin 2026 varsinainen talousarvio
- Pääluokan määrärahat kasvavat noin 0,3 %, kun koko valtion budjetin kasvuprosentti on vajaa 2,0 %
- Muutokset pääosin aiemmin päätettyjen muutosten vaikutuksia sekä sosiaaliturva- ja toimeentuloturvaetuuksien tarvearvioiden tarkistuksista

Suurimmat hyvinvointialueiden talouteen vaikuttavat muutokset

Vähennykset

- Sosiaali- ja terveysjärjestöjen STEA-avustusten alentaminen -50 milj. euroa
- Vuonna 2026 voimaan tullut toimeentulotuen kokonaisuudistus -30 milj. euroa
- Kuntouttavan työtoiminnan lakkauttaminen -24 milj. euroa

Lisäykset

- Puolustusvoimien terveydenhuollon valmiuteen ja varautumiseen +67 milj. euroa, josta hankintoihin +37,9 milj. euroa
- Sosiaali- ja terveydenhuollon kehittämiseen +40 miljoonaa euroa
- Hyvinvointialueiden järjestöavustuksiin +25 milj. euroa
- Valtion rahoitukseen turvakotitoiminnan menoihin +2,68 milj. euroa paikkamäärien kasvattamiseksi, jolla määräraha nousee 33,7 milj. euroon.
- 65-vuotta täyttäneiden Kela-korvausten valtakunnalliseen valinnanvapauskokeiluun 6 milj. euroa.

Pääluokka 33

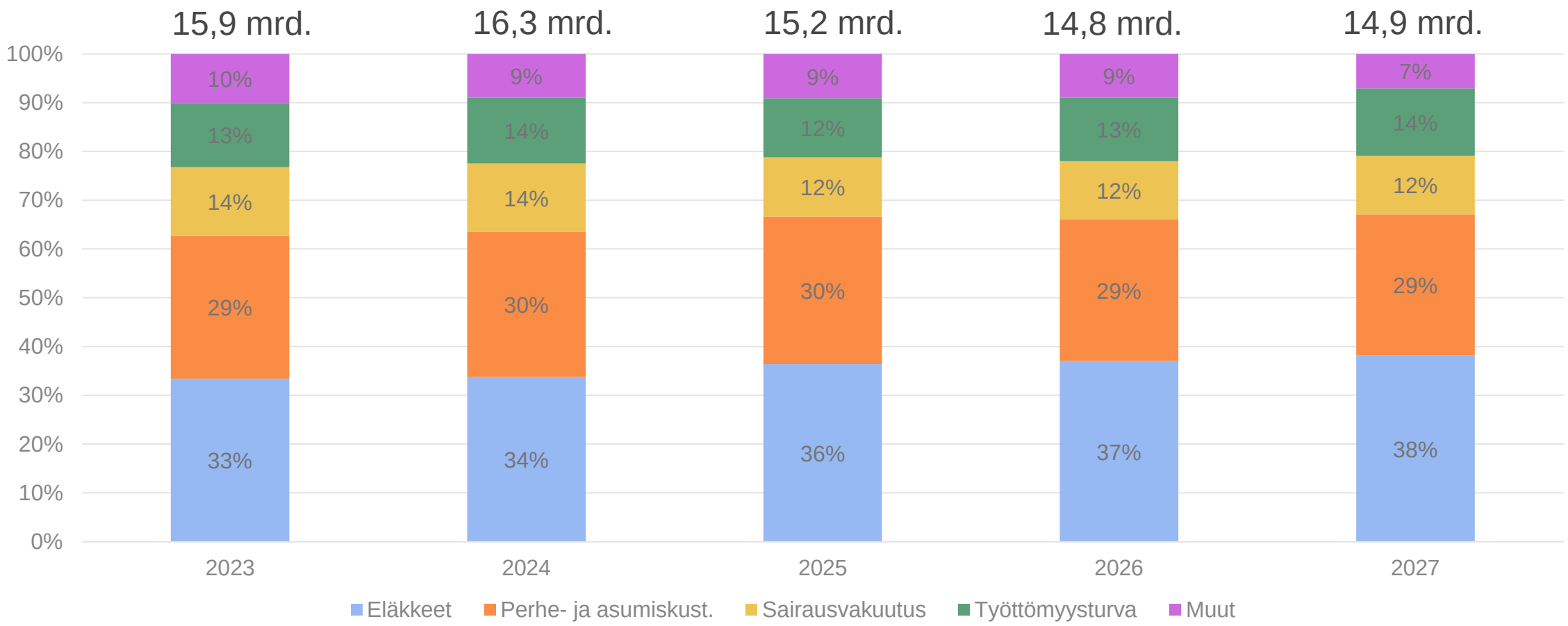

Sosiaalivakuutus, hyvinvointialueisiin liittyvät muutokset

Sairausvakuutus

- Yli 65-vuotiaiden Kela-korvausten valtakunnallista valinnanvapauskokeilua laajennetaan ja siihen kohdennetaan 6 milj. euron lisäys valtionosuutena. Lisätään asiakkaiden käytettävissä olevien yleislääkärikäyntien enimmäismäärää kolmesta kuuteen kalenterivuodessa sekä fysioterapia osaksi kokeilua. Valinnanvapauskokeiluun kohdennetaan yhteensä 31 milj. euroa, josta valtionosuus on 16 milj. euroa vuonna 2027
- Lääkkeiden ehdolliseen korvattavuuteen liittyvää lääkeyritysten palautusmaksuarviota korotetaan 15 milj. eurolla 105 milj. euroon, mikä vähentää valtion rahoitusta täysimääräisesti.

Työttömyysturva

- Kuntouttava työtoiminta ja sen ajalta maksettavat kulukorvaukset lakkautetaan osana sosiaalihuollon työllistymistä ja työ- ja toimintakykyä edistävien palvelujen uudistusta. Muutos vähentää kuntouttavan työtoiminnan korvauksia hyvinvointialueille 20 milj. eurolla ja kulukorvauksia 3,5 milj. euroa.

Eläkkeet

- Valtionosuudessa kansaneläkelaista johtuvista menoista on huomioitu alle 18-vuotiaan keliaakikon oikeus lapsen perusvammaistukeen, joka lisää valtionosuutta 1,1 milj. euroa

Sosiaali- ja terveydenhuollon tukeminen

- Sosiaali- ja terveydenhuollon tukemiseen (luku 60) 432 milj. euroa, joka on n. 61 milj. euroa enemmän kuin vuoden 2026 varsinaisessa talousarviossa
- Sosiaali- ja terveyspalvelujen määräaikaisiin kehittämishankkeisiin kohdistettaviin valtionavustuksiin hyvinvointialueille, Helsingin kaupungille ja HUS-yhtymälle 40 milj. euroa.
- Hyvinvointialueiden ja Helsingin kaupungin koordinoimiin, sosiaali- ja terveysalan järjestöjen kanssa toteutettaviin määräaikaisiin kehittämishankkeisiin 25 milj. euroa. Rahoitus kohdennetaan alueelliseen sote-järjestötoimintaan sekä järjestöjen tekemän terveyden ja hyvinvoinnin edistämistyön kehittämiseen
- Puolustusvoimien terveydenhuollon valmiuden ja varautumisen hankintoihin ja toiminnan ylläpitoon 67 milj. euroa.
- Pohjanmaan hyvinvointialueen Asiakas- ja potilasturvallisuuskeskukselle 1,1 milj. euroa.
- Koulutus EVOssa kaksiportaisen psykoterapiakoulutuksen valtion korvauksiin yliopistoille 10 milj. euroa lisäys
- Koulutus EVO:n 13 milj. euron vähennys, jolloin tehty kokonaissäästö on 31 milj. euroa. Momentin taso muuttuu TA 2026:den 89,9 → 86,9 milj. euroon

Sosiaali- ja terveydenhuollon tukeminen

- Turvakotitoiminnan menoihin lisäystä 2,68 milj. euroa paikkamäärien kasvattamiseksi, mikä kasvattaa määrärahatason 33,7 milj. euroon.
- Valtionosuuteen korkeakouluopiskelijoiden terveydenhuoltoon lisäystä 2,3 milj. euroa korkeakouluopiskelijoiden opiskelijamäärän kasvun johdosta. Lisäksi momentin siirtyviä eriä käytetään 4 milj. euroa v. 2027, jolla ei ole vaikutusta YTHS:n kokonaisrahoitukseen.
- Matalan kynnyksen mielenterveysavun ja -palvelujen sekä korkeakouluopiskelijoiden hyvinvointia ja mielenterveyttä tukevien palvelumallien ja opiskeluterveydenhuollon digitaalisten työvälineiden kehittämishankkeiden valtionavustuksiin yhteensä 2 milj. euroa.

Terveyden ja toimintakyvyn edistäminen

- Terveyden ja toimintakyvyn edistämiseen 57 milj. euroa, vähennystä 2,0 milj. euroa
- Osana hallitusohjelman mukaista investointiohjelmaa jatketaan ikäihmisten toimintakyvyn, kotona pärjäämisen ja omaishoitajien tukemista 7 milj. euroa.
- Nuoriin kohdistuvaan erityiseen huolenpitoon 2,5 milj. euroa
- Ehkäisevän päihdetyön menetelmien kehittämiseen 1 milj. euroa.

Virastot ja laitokset

- Oikeuslääketieteelliseen kuolemansyyn selvittämiseen osoitetut määrärahat uudelle toimintamenomomentille.
- Ilman kotikuntaa olevien psykiatristen potilaiden tahdosta riippumattoman hoidon kustannuksiin 0,7 milj. euron lisäys, yhteensä 1,2 milj. euroa.
- THL:n asiantuntijaroolia hyvinvointialueiden sosiaali- ja terveydenhuollon ohjauksessa vahvistetaan siirtämällä 0,6 milj. euroa (7 htv) STM:n toimintamenomomentilta THL:lle.
- THL:lle digitaalisen terveyskyselyn käyttöönottoon 0,2 milj. euroa.

Hyvinvointialueet (pääluokka 28)

Valtiovarainministeriön pääluokkaan kuuluvassa hyvinvointialueiden rahoituksessa on huomioitu tehtävälainsäädännön muutoksina:

- Sosiaalihuoltolain uudistaminen -36 milj. euroa
- Sosiaalihuollon työllistymistä ja työ- ja toimintakykyä edistävien palvelujen uudistaminen -10 milj. euroa
- Asiakasmaksujen muutokset -87,8 milj. euroa
- Terveystarkastusten kehittäminen -7,5 milj. euroa aiemman -2,5 milj. euron vähennyksen lisäksi
- Lastensuojeluyksiköiden päivystysääntöjen keventäminen -1,5 milj. euroa
- Kuoleman toteamista koskevan lainsäädännön muutokset - 0,8 milj. euroa
- Ikääntyneiden hoivan henkilöstömitoituksen kehittäminen teknologiaa hyödyntäen ja teknologian hyödyntäminen kotihoidossa - 50,9 milj. euroa

Hyvinvointialueet (pääluokka 28)

Määrärahalisäyksiä

- Vammaispalvelulain soveltamisalan muutos 6,1 milj. euroa
- Lääkkeiden velvoitevarastointia koskevan sääntelyn uudistaminen 4 milj. euroa
- Kutsunnanalaisten ja vapaaehtoiseen asepalvelukseen hakeutuvien naisten ennakkoterveystarkastuksiin 3,4 milj. euroa siirtona TEM momentilta 27.10.01

- Sosiaali- ja terveydenhuollon valvontalain voimaantuloa lykätään edelleen, josta syystä hallituksen esityksen mukaista 2,8 milj. euron lisäystä ei esitetä talousarvioon

Sosiaali- ja
terveysministeriö